

OMNISCRIPIT

ENCYKLOPEDIIE PÍSEM SVĚTA

ALEF PRAŽSKÝ

OMNISCRIP

ENCYKLOPEDIIE PÍSEM SVĚTA

Napsal Alef Pražský

OMNISCRIPPT	- 2 -
1. ÚVOD - DEFINICE PÍSMÁ.....	- 7 -
2. ABECEDY	- 9 -
2.1. ABECEDY POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI	- 10 -
2.1.1. Arménská abeceda (Հայերէն).....	- 10 -
2.1.2. Cyrilice (azbuka) (Κυριλλουσα)	- 13 -
2.1.3. Gruzínská abeceda (Mchedruli) (მხედრული).....	- 17 -
2.1.4. Řecká abeceda (Ελληνικό αλφάβητο).....	- 21 -
2.1.5. Latinská abeceda (LATINVS).....	- 24 -
2.1.6. Ostatní abecedy používané v současnosti.....	- 29 -
2.2. ABECEDY POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI K NÁBOŽENSKÝM A DEKORATIVNÍM ÚČELŮM	- 33 -
2.2.1. Koptské písmo (Ⲙⲉⲧⲏⲣⲉⲙⲛⲅⲓⲱⲓ).....	- 33 -
2.2.2. Fraktura (<i>Fraktur</i>).....	- 35 -
2.2.3. Irská uncíála (Cló SaeLac)	- 39 -
2.2.4. Runy (ᚦᚱᚨᚱᚰᚱ).....	- 41 -
2.3. ABECEDY POUŽÍVANÉ V MINULOSTI – VYMŘELÉ	- 48 -
2.3.1. Avestská abeceda (𐬀𐬀𐬎𐬌𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎).....	- 48 -
2.3.2. Etruská abeceda (𐌆𐌆𐌆𐌆).....	- 51 -
2.3.3. Staré gruzínské abecedy (Asomtavruli a Nuschuri) (ႠႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳ)	- 54 -
2.3.4. Hlaholice (ⱭⱮⱯⱰⱱⱲⱳ)	- 57 -
2.3.5. Gótská abeceda (𐌲𐌿𐌸𐌰𐌹𐌺).....	- 61 -
2.3.6. Maďarské runy (FarlFavor LekES)	- 63 -
2.3.7. Ogham (ᚾᚰᚴᚰ).....	- 66 -
2.3.8. Orchonské písmo ᠶᠬᠢᠷᠢᠨᠠᠮᠤ	- 69 -
2.3.9. Ostatní abecedy používané v minulosti - vymřelé.....	- 71 -
3. SOUHLÁSKOVÉ ABECEDY – ABJADY	- 74 -
3.1. ABJADY POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI.....	- 75 -
3.1.1. Arabské písmo (الأبجاء العربية).....	- 75 -
3.1.2. Hebrejské písmo (עברית).....	- 82 -
3.1.3. Syrské písmo (ܐܒܓܕ).....	- 87 -
3.1.4. Urské písmo (وورد).....	- 90 -
3.2. ABJADY POUŽÍVANÉ V MINULOSTI (VYMŘELÉ)	- 93 -
3.2.1. Aramejské písmo (𐤀𐤁𐤂𐤃)	- 93 -
3.2.2. Fénické písmo (𐤀𐤁𐤂𐤃).....	- 95 -
3.2.3. Protokanaánské písmo.....	- 98 -
3.2.4. Ostatní abjady vymřelé	- 100 -
4. SLABIČNÉ ABECEDY – ABUGIDY	- 102 -
4.1. ABUGIDY POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI.....	- 103 -
4.1.1. Písmo Dévanágarí (देवनागरी लिपि).....	- 103 -

4.1.2. Bengálské písmo (বঙ্গ)	- 109 -
4.1.3. Barmské písmo (𑂣𑂗𑂢𑂰𑂶𑂟𑂲)	- 114 -
4.1.4. Etiopské písmo (አገሮች)	- 118 -
4.1.5. Gudžarátské písmo (ગુજરાતી)	- 123 -
4.1.6. Písmo Gurmukhí (ਗੁਰਮੁਖੀ)	- 127 -
4.1.7. Kannadské písmo (ಕನ್ನಡ)	- 131 -
4.1.8. Khmerské písmo (អក្ខរកម្មខ្មែរភាសា)	- 135 -
4.1.9. Laoské písmo (ລາສາວາດ)	- 139 -
4.1.10. Lepčské písmo (𑂔𑂧𑂟𑂲)	- 143 -
4.1.11. Malajalámské písmo (മലയാളം)	- 147 -
4.1.12. Urijské písmo (ଓଡ଼ିଆ)	- 151 -
4.1.13. Sinhálské písmo (සිංහල)	- 155 -
4.1.14. Tamské písmo (தமிழ்)	- 158 -
4.1.15. Telužské písmo (తెలుగు)	- 161 -
4.1.16. Thajské písmo (ภาษาไทย)	- 165 -
4.1.17. Tibetské písmo (འགྲུ་སྐད་)	- 170 -
4.1.18. Ostatní v současnosti používané abugidy	- 175 -
4.2. ABUGIDY POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI K NÁBOŽENSKÝM A DEKORATIVNÍM ÚČELŮM	- 177 -
4.2.1. Balijské písmo (ꦱꦏꦱꦏꦶ)	- 177 -
4.2.2. Písmo Limbu (𑜇𑜡𑜃𑜫)	- 181 -
4.2.3. Písmo Ranjana (𑂔𑂧𑂟𑂲)	- 184 -
4.2.4. Písmo Soyombo (ꠘꠘꠘꠘ)	- 187 -
4.2.5. Písmo Baybayin (Baybayin)	- 190 -
4.2.6. Ostatní abugidy používané v současnosti k náboženským a dekorativním účelům	- 194 -
4.3. ABUGIDY VYMŘELÉ	- 197 -
4.3.1. Písmo Bráhmí (𑀩𑀭𑀯)	- 197 -
4.3.2. Písmo Kháróšthí (𑀘𑀓𑀭𑀮)	- 201 -
4.3.3. Písmo Modi (𑀘𑀓𑀭𑀮)	- 204 -
4.3.4. Písmo Phags-Pa (𑂔𑂧𑂟𑂲)	- 207 -
4.3.5. Ostatní abugidy vymřelé	- 213 -
5. SLABIČNÁ PÍSMATA – SYLABARIE	- 214 -
5.1. SYLABARIE POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI	- 215 -
5.1.1. Japonské písmo (Nihongo) (日本語)	- 215 -
5.1.2. Hiragana (ひらがな)	- 216 -
5.1.3. Katakana (カタカナ)	- 222 -
5.1.4. Korejská abeceda Hangul - 한글자모	- 227 -

5.1.5. Indiánské abecedy.....	- 231 -
5.2. OSTATNÍ SLABIČNÉ ABECEDY	- 237 -
6. LOGOGRAFICKÁ PÍSMÁ – OBRÁZKOVÁ.....	- 240 -
6.1. LOGOGRAFICKÁ PÍSMÁ POUŽÍVANÉ V SOUČASNOSTI	- 242 -
6.1.1. Čínské písmo (Chan-c' / Hanzi) (漢字, 汉字).....	- 242 -
6.1.2. Kandži (japonsky: 漢字)	- 265 -
6.2. LOGOGRAFICKÁ PÍSMÁ VYMŘELÁ.....	- 268 -
6.2.1. Egyptské hieroglyfy 	- 268 -
6.2.2. Hieratické a démotické písmo	- 273 -
6.2.3. Mayské hieroglyfy	- 275 -
6.2.4. Krétské písmo „Lineární B“	- 280 -
6.2.5. Klínové písmo	- 282 -
6.2.6. Ostatní vymřelá logografická písmá	- 284 -
7. ALTERNATIVNÍ PÍSMÁ – UMĚLÁ	- 286 -
7.1. FONETICKÉ ABECEDY.....	- 286 -
7.1.1. Mezinárodní fonetická abeceda (International Phonetic Alphabet / IPA)	- 286 -
7.1.2. Abeceda „Visible Speech“	- 292 -
7.1.3. Abeceda Unifon.....	- 294 -
7.2. DALŠÍ SYSTÉMY PÍSMÁ	- 296 -
7.2.1. Braillovo písmo ⠠ ⠠ ⠠ ⠠ ⠠	- 296 -
7.2.2. Písmo Graffiti.....	- 299 -
7.2.3. Moonova abeceda	- 300 -
7.2.4. Těsnopis	- 301 -
7.3. KOMUNIKAČNÍ SYSTÉMY.....	- 304 -
7.3.1. Morseovo písmo.....	- 305 -
7.3.2. Námořní vlajková abeceda.....	- 308 -
7.3.3. Semafor (Semaphore)	- 310 -
7.4. MAGICKÁ PÍSMÁ.....	- 312 -
7.4.1. Abeceda Mágů (𐌚𐌗𐌙𐌚)	- 313 -
7.4.2. Andělské písmo (𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋)	- 315 -
7.4.3. Dýkové písmo (𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋).....	- 317 -
7.4.4. Enochiánská abeceda.....	- 319 -
7.4.5. Abeceda Malachim (𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋).....	- 321 -
7.4.6. Písmo Transitus Fluvii (Passage du Fleuve) (𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋)	- 323 -
7.4.7. Thébské písmo (𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋).....	- 325 -
7.4.8. Ostatní magická písmá	- 327 -
8. NEROZLUŠTĚNÁ PÍSMÁ	- 330 -
8. 1. PREHISTORICKÁ PÍSMÁ (PROTOPÍSMÁ).....	- 331 -
8.1.1. Písmo Ťia-chu (7. tisíciletí př. n. l.)	- 332 -
8.1.2. Vinčanské (protoevropské) písmo (7. až 4. tisíciletí př. n. l.)	- 333 -
8.1.3. Písmo Pan-pcho (5. tisíciletí př. n. l.).....	- 335 -
8.2. PÍSMÁ DOBY BRONZOVÉ	- 336 -
8.2.1. Harapské písmo (od 3300 př. n. l.)	- 336 -
8.2.2. Protoelamské písmo (od cca 2900 př. n. l.)	- 337 -

8.2.3. Lineární elamské písmo (od cca 2200 př. n. l.)	- 338 -
8.2.4. Písmo „Lineární A“ (od cca 1900 př. n. l.).....	- 339 -
8.2.5. Krétské hieroglyfy (od cca 1900 př. n. l.)	- 340 -
8.2.6. Písmo Vádí el-Hól (Wadi el-Hol script) (kolem 1800 př. n. l.)	- 341 -
8.2.7. Písmo z Byblu (cca 1700 př. n. l.).....	- 342 -
8.2.8. Disk z Faistu (Phaistos Disc) (cca 1600 př. n. l.).....	- 343 -
8.2.9. Kypersko-mínojská slabičná abeceda (cca 1500 př. n. l.)	- 344 -
8.3. STŘEDOAMERICKÁ PÍSMATA	- 345 -
8.3.1. Olmécké písmo (cca 900 př. n. l.)	- 346 -
8.3.2. Postolmécké písmo (cca 500 př. n. l.).....	- 347 -
8.3.3. Zapotécké písmo (cca 500 př. n. l.).....	- 348 -
8.3.4. Mixtécké písmo (do 14. stol. n. l.)	- 349 -
8.3.5. Kípu (Quipu) (do 15. století)	- 350 -
8.4. OSTATNÍ NEROZLUŠTĚNÁ PÍSMATA.....	- 351 -
8.4.1. Písmo singapurského kamene (10.-13. stol. n. l.).....	- 351 -
8.4.2. Voynichův rukopis (před rokem 1520)	- 352 -
8.4.3. Rohonecký kodex (před rokem 1838).....	- 354 -
8.4.4. Písmo Rongo Rongo (před rokem 1862).....	- 355 -
8.4.5. Codex Seraphinianus	- 357 -
8.4.6. Asemické písmo.....	- 359 -
9. ZÁVĚR A PODĚKOVÁNÍ	- 361 -
10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	- 362 -
O AUTOROVI	- 364 -
COPYRIGHT	- 365 -

1. Úvod - definice písma

Existuje mnoho způsobů, jak definovat písmo. Například v publikaci „The World’s Writing Systems“, najdeme tuto definici: „Písmo je systém permanentních symbolů, které zaznamenávají informaci takovým způsobem, že může být znovu reprodukována bez intervence toho, kdo informaci zaznamenal“. Další definici písma můžeme najít v publikaci „The Blackwell Encyclopedia of Writing Systems“: „Písmo je množina viditelných nebo dotekových znaků, které jsou systematickým způsobem používány pro reprezentaci jazyka za účelem zaznamenávání zpráv; ty mohou být čteny kýmkoliv, kdo zná dané písmo.“

V knize „A History of Writing“ její autor S. R. Fischer uvádí myšlenku, že nelze vytvořit definici platnou pro všechna písma. Místo toho stanovuje kritéria, která by měl splňovat každý systém „plnohodnotného písma“:

- písmo musí mít za účel komunikaci;
- písmo se musí skládat z umělých grafických znaků (písmen) na pevném nebo elektronickém médiu;
- písmo musí používat znaky, které odpovídají zvukům mluvené řeči, aby bylo dosaženo přenosu informací.

Další funkcí písma může být reprezentace jednotlivých kultur a národů. Tato funkce je v encyklopedii „The World’s Writing Systems“ popsána takto: „Jelikož písma zaznamenávají jednotlivé jazyky světa, nesou v sobě emocionální náboj a indikují sdílené hodnoty a zájmy různých skupin obyvatelstva. Písmo je tedy symbolickým systémem velkého sociálního významu a má vliv na sociální struktury lidské společnosti a jejich vzájemnou interakci.“

Pokud se zaměříme na klasifikaci písem, můžeme všechna písma rozdělit do několika základních skupin:

- abecedy, tedy písma, v nichž jedno písmeno reprezentuje jeden zvuk (např. latinka);

- abjady, neboli souhláskové abecedy, kde písmena reprezentují souhlásky, zatímco samohlásky se většinou nepíší (např. arabské písmo);
- abugidy, neboli sylabické (slabičné) abecedy, kde písmena reprezentují slabiky, tj. souhlásky u sebe mají tzv. inherentní samohlásky (např. Dévanágarí a většina indických abeced);
- sylabarie, neboli čistě slabičná písma, kde písmena reprezentují skutečné slabiky (např. japonská písma hiragana a katakana);
- logografická písma, kde znaky reprezentují celá slova (např. čínské písmo);
- alternativní písma, která jsou uměle vytvořena pro reprezentaci přirozených i umělých jazyků;
- nerozluštěná písma.

Tato kniha je strukturovaná tak, aby pokryla hlavní představitele všech těchto skupin, přičemž každé významné písmo je popsáno na dvoustraně a méně významná písma jsou zmíněna ve stručném výčtu na konci každé kapitoly. Struktura popisu významných písem je pevná a skládá se z historie písma, tabulky kompletní abecedy, popisu hlavních rysů písma, ukázky souvislého textu a seznamu jazyků, pro které se dané písmo používá nebo používalo. Jako ukázka souvislého textu je v případě písem používaných v současnosti uveden článek č. 1 „Všeobecné deklaráce lidských práv“, zatímco u písem vymřelých je uvedena ukázka jiného souvislého dochovaného textu. Písma jsou uvnitř jednotlivých kapitol řazena abecedně dle názvu písma v češtině.

2. Abecedy

Abecedy, někdy také nazývané „alfabetická písmena“ nebo „fonemické abecedy“, jsou sady písmen, které jsou většinou uspořádány ve fixním pořadí, přičemž každé písmeno zastupuje jeden foném (zvuk) a zaznamenávají jsou jak souhlásky, tak samohlásky. První fonemickou abecedu vytvořili staří Řekové, kteří adaptovali fénickou abecedu tak, že k této abjadě (souhláskové abecedě) přidali písmena reprezentující řecké samohlásky. V současnosti jsou nejznámějšími a nejrozšířenějšími abecedami latinka a cyrilice (azbuka), upravené k zápisu mnoha jazyků. Většina ostatních abeced je používána pro psaní jen jednoho nebo několika menších jazyků.

2.1. Abecedy používané v současnosti

2.1.1. Arménská abeceda (Հայերէն)

Historie

Arménská abeceda byla vytvořena na konci 4 století n. l. učencem Mesropem Maštocem, především pro potřeby překladu Bible do arménštiny. Nová abeceda byla vytvořena na základě řecké abecedy, ačkoliv jsou na ní vidět i vlivy syrské, fénické či etiopské abecedy. V průběhu středověku se abeceda prakticky neměnila, pouze byly přidány dva nové znaky pro „o“ a „f“. V letech 1922-1924 proběhla v Arménské SSR reforma písma, jejímž účelem bylo jeho zjednodušení. Dodnes se používá tento „reformovaný“ pravopis na území Arménie, zatímco arménská diaspora ve světě používá nadále „klasický“ pravopis.

Tabulka písma:

Arménská abeceda

Աա	Բբ	Գգ	Դդ	Եե	Զզ	Էէ	Ըը
a	b	g	d	e	z	é	ë

Թթ	Ժժ	Իի	Լլ	Խխ	Ծծ	Կկ	Հհ
t'	ž	i	l	x	c	k	h

Ջձ	Ղղ	Ճճ	Մմ	Թթ	Նն	ՇՇ	Ոո
j	gh	č	m	y	n	š	o

Չչ	Պպ	Ջճ	Ռր	Սս	Վվ	Տտ	Րր
č	p	j	r.	s	v	t	r

Յյ	Ոո	Փփ	Գգ	Օօ	Ֆֆ
č	w	p'	k'	ō	f

Hlavní znaky písma

- typ písma: abeceda
- směr psaní: zleva doprava v horizontálních řádkách
- ve výslovnosti písmen existují menší rozdíly mezi dvěma hlavními dialekty arménštiny: východní a západní
- spojování písmen: v tisku jsou všechna písmena oddělená, v rukopise spojená
- velká / malá písmena: velká písmena existují, používají se pro začátky vět a názvy

Ukázka souvislého textu

Բոլոր մարդիկ ծնվում են ազատ ու հավասար իրենց արժանապատկությամբ ու իրավունքներով: Նրանք ունեն բանականություն ու խիղճ - միմյանց պետք է եղբայրաբար վերաբերվեն:

Překlad do češtiny

„Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.“
(Článek č. 1 Všeobecné deklaráce lidských práv)

Použití

Arménština je indoevropský jazyk, užívaný v Arménii, Íránu, Gruzii, Turecku, Ázerbájdžánu a dalších zemích, kterým mluví přibližně 6 milionů lidí. Sami Arméni nazývají svou řeč „Hajeren“. Fakt, že mnoho arménských slov má stejný kořen jako slova ve staré perštině, odhaluje jejich společný indoevropský původ.

2.1.2. Cyrilice (azbuka) (Кириллица)

Historie

Cyrilici vytvořil pravděpodobně sv. Kliment Ochridský v 9. století n. l. v Bulharsku. V 11. století se těžiště slovanské vzdělanosti přeneslo z Bulharska do Kyjeva, odkud se cyrilice šířila dále. Zásadní reforma cyrilice proběhla v Rusku v letech 1708-1711 za Petra Velikého, kdy byla některá písmena upravena a jiná, méně používaná byla vypuštěna. Toto písmo nazývané „graždanka“ už odpovídalo tvary současnému písmu. Protože tato změna představovala určité přiblížení k latince, zpočátku ji odmítaly církevní kruhy. Později se však graždanka prosadila i u ostatních pravoslavných Slovanů. Poslední úprava písma v Rusku byla provedena v roce 1918, kdy se přestala užívat čtyři méně obvyklá písmena.

Cyrilicí se dnes zapisuje více jak 50 různých jazyků, především na území Ruské federace, centrální Asie a východní Evropy. Pro mnohé jazyky byla přidána další písmena, některá z nich jsou adaptace standardních písmen z cyrilice, jiná mají svůj původ v řeckém písmu nebo latince.

Tabulka písma:

Moderní cyrilice (po roce 1918)

А а Б б В в Г г Д д Е е Ё ё Ж ж З з И и Й й
a b v g d je jo ž z i j

К к Л л М м Н н О о П п Р р С с Т т У у Ф ф
k l m na o p r s t u f

Х х Ц ц Ч ч Ш ш Щ щ Ъ ъ Ы ы Ь ь Э э Ю ю Я я
ch c č š šč tvrdý y měkk e ju ja
znak ý znak

Znaky, které se přestaly používat do 18. Století

Ѕ ѕ Ъ ѡ Ѡ ѡ А а ІЖ іж ІА іа
dzelo ksí psí omega velký malý jotovaný jotovaný malý
jus jus velký jus jus
z ks p o o e jø ję

Znaky zrušené reformou v roce 1918

Ѳ ѳ І і Ѵ ѵ Ъ ѣ
fita i ižica jat'
f i i ja

Hlavní znaky písma

- typ písma: abeceda
- směr psaní: zleva doprava v horizontálních řádkách
- spojování písmen: v tisku jsou všechna písmena oddělená, v rukopise spojená
- velká / malá písmena: velká písmena existují, používají se pro začátky vět a názvy

Ukázka souvislého textu

Все люди рождаются свободными и равными в своем достоинстве и правах. Они наделены разумом и совестью и должны поступать в отношении друг друга в духе братства.

Překlad do češtiny

„Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.“

(Článek č. 1 Všeobecné deklarace lidských práv)

Použití

Cyrilice je používána k zaznamenávání těchto jazyků:

abcházština, adyghejšťina, avarština, ázerština, balkarština, baškirština, běloruština, bulharština, burjatština, čečenština, čukotština, čuvaština, evenština, evenkština, ingušťina, jakutština, kabardština, kalmyčťina, kazaština, komijština, korjačťina, kurdština, kyrgyzština, makedonština, marijština, moldavština, mongolština, osetština, ruština, rusínština, srbština, staroslověňština, tádžičťina, tatarština, turkmenština, udmurtština, ukrajínština, ujugurština, uzbečťina.

Prakticky pro všechny tyto jazyky byla cyrilice upravena, často do ní byly přidány další znaky a nejvýznamnější z těchto upravených verzí jsou tyto:

- v ukrajinštině se používají navíc písmena Є, І, Ї, Ґ; naopak nepoužívá se Ъ a Э. Písmeno Ґ se v ní nevyslovuje jako G, ale jako H.

- v běloruštině se používají navíc písmena І, Ў, Ґ; nepoužívá se И, Ц, Ъ. Písmeno Ґ se v ní nečte jako G, ale jako H.

- v srbštině se používá Ј místo Ў a nepoužívají se písmena Ю, Я. Navíc má srbská abeceda písmena Ъ (Đ), Ћ (Ć), Љ (LJ), Њ (NJ), Џ (DŽ) (písmena v závorce jsou jejich ekvivalenty

v chorvatské latině).

- makedonština má mnoho společného se srbštinou, navíc používá pouze písmeno S (DZ), místo Ъ má Ѓ a místo Ћ má Ќ.

- v bulharštině se čte Ц jako ШТ, ne ШЧ; Ъ v ní reprezentuje stejnou samohlásku, jako je rumunské Ă.

2.1.3. Gruzínská abeceda (Mchedruli) (მხედრული)

Historie

V současnosti používaná gruzínská abeceda „Mchedruli“ se vyvinula v období od 11. do 13. století ze starší gruzínské abecedy, známé pod názvem „Nuschuri“, jejímž základem byla první gruzínská abeceda „Asomtavruli“ (více o těchto abecedách v kapitole „2.3.3. Staré gruzínské abecedy“). Jméno „mchedruli“ pochází z výrazu „mchedari“, který znamená „jezdecký“. Od začátku byla tato abeceda užívána pro běžné každodenní psaní, zatímco pro náboženské účely se používaly obě starší abecedy. Postupem času se stala abeceda „Nuschuri“ hlavním písmem náboženských textů a „Asomtavruli“ se používala pouze pro nadpisy a iniciály (první písmena odstavců).

V průběhu staletí se přestaly obě starší abecedy používat a Mchedruli se stalo jedinou abecedou, používanou k psaní gruzínského jazyka. První kniha, tištěná touto abecedou pochází z roku 1669. Od té doby se abeceda změnila velmi málo, ačkoliv několik písmen bylo přidáno Antonínem I. v 18. století a 5 písmen bylo zrušeno v roce 1860 jako součást reformy I. Chavchavadzeho. Poté už k žádným změnám této abecedy nedošlo.

Tabulka písma

Gruzínská abeceda (Mchedruli)

ა ა ბ ბ გ გ დ დ ე ე ვ ვ ზ ზ თ თ ი ი
a b g d e v z t' i

კ კ ლ ლ მ მ ნ ნ ო ო პ პ ჯ ჯ რ რ ს ს
k l m n o p ž r s

ტ ტ უ უ ფ ფ ქ ქ ღ ღ ყ ყ შ შ ც ც
t u p' k' ğ q š č c'

ძ ძ ვ ვ ჯ ჯ ხ ხ ჯ ჯ
ž c č x j h

Nepoužívaná písmena

ე ე ი ი უ უ ფ ფ
ē y w x ō

Hlavní znaky písma

- systém písma: abeceda
- směr psaní: zleva doprava, horizontálně
- spojování písmen: v tisku jsou všechna písmena oddělená, v rukopise spojená
- velká / malá písmena: velká písmena existují, používají se pro začátky vět a názvy
- pořadí písmen: vychází z řecké abecedy, ta písmena, která nemají v řecké abecedě ekvivalent, jsou řazena na konci abecedy

Ukázka souvislého textu

ყველა ადამიანი იზადება თავისუფალი და თანასწორი თავისი ღირსებითა და უფლებებით. მათ მინიჭებული აქვთ გონება და სინდისი და ერთმანეთის მიმართ უნდა იქცეოდნენ ძმობის სულისკვეთებით.

Překlad do češtiny

„Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.“

(Článek č. 1 Všeobecné deklarace lidských práv)

Použití

Gruzínština je jihokavkazský jazyk, kterým hovoří přibližně 4, 1 milionu lidí. Rozšířena je v Gruzii, ale také v Arménii, Ázerbájdžánu, Íránu, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Rusku, Tádžikistánu, Turecku, Turkmenistánu, Ukrajině, USA a Uzbekistánu.

Mingrelština je jihokavkazský jazyk, kterým mluví přibližně 500 tisíc obyvatel severozápadní části Gruzie.

Lazština je jihokavkazský jazyk, který je blízce příbuzný s mingrelštinou a mluví jím cca 33 tisíc obyvatel v Gruzii a Turecku.

Svanština je jihokavkazský jazyk s přibližně 30 000 mluvčími, hlavně v severozápadní Gruzii.

Abcházština – další ze severokavkazských jazyků – byla také zapisovaná abecedou Mchedruli, ale v současnosti se píše pomocí cyrilice (azbuky).